МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ

ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО

ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА БІЗНЕСУ

КАФЕДРА ПІДПРИЄМНИЦТВА, ТОРГІВЛІ ТА БІРЖОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ПРАГМАТИЗМ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ПІДПРИЄМЦІВ:

МАТЕРІАЛИ ІІІ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

20 травня 2021 р., ТДАТУ

м. Мелітополь

УДК 378.124
ББК 60.655

Прагматизм у підготовці майбутніх підприємців: матеріали III науково-практичної конференції. - Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного, Мелітополь. – 2021. – 155 с.

У матеріалах конференції висвітлено позиції студентів, магістрів, викладачів та стейкхолдерів щодо теоретичних, методичних та практичних аспектів підготовки підприємців, які суттєво покращують якість освіти майбутніх фахівців, а також актуальні проблеми підприємництва в Україні.

Відповідальний за випуск: к.е.н., доцент Педченко Г.П.

© Кафедра підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, 2021

© Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного, 2021

ЗМІСТ

ТРАНСФОРМАЦІЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ ЗНАНЬ
Педченко Г.П., Педченко Е.П. 6

ВПЛИВ ІНВЕСТИЦІЙ НА ВІДТВОРЕННЯ ЗЕРНОЗБИРАЛЬНОЇ ТЕХНІКИ
Грицаєнко Г.І., Грицаєнко І.М. 12

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТА РИЗИКИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА
Зеваченкова О.Е., Драгнєв О.О. 19

ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ
Намлієва Н.В. 24

ОЦІНКА РИЗИКУ В ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ СТРУКТУРИ
Андрєєв Є.А., Андрєєва Л.О. 27

ОЦІНКА РІВНЯ ЗБУТОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВІ
Мараховський М.А., Хаіров Ш.Р., Болтянська Л.О. 31

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЕКОЛОГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ПРОМИСЛОВИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ В УКРАЇНІ
Мальчев Б.Р., Педченко Г.П. 38

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ
Завадських Г.М. 43

ОРГАНІЗАЦІЙНА ХАРАКТЕРИСТИКА СУЧАСНОЇ ФОРМИ ПІДПРИЄМНИЦТВА
Андрєєва Л.О., Краснов Д.О. 48

МІЖНАРОДНИЙ ІМПОРТ ТА ЕКСПОРТ
Гриняк Д., Болтянська Л.О. 53

МАЛЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО В УКРАЇНІ: ОСОБЛИВОСТІ ТА ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ
Бромірський Б., Завадських Г.М. 59

ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ ТА РИЗИК
Гребельна Г., Тебенко В.М. 65

АМОРТИЗАЦІЙНІ ВІДРАХУВАННЯ ЯК ДЖЕРЕЛО ІНВЕСТИЦІЙ У ВІДТВОРЕННЯ ТЕХНІЧНОЇ БАЗИ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА
Грицаєнко Г.І., Грицаєнко М.І. 70

УПРАВЛІННЯ ПРОЕКТОМ «СТВОРЕННЯ САЙТУ КОМПАНІЇ»
Лебедка А.А., Андрєєва Л.О. 76

ВДОСКОНАЛЕННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА
Самарська О.М 81

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЙ МАЛИХ ТОРГОВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ
Кузнєцова К., Завадських Г.М. 85

АНАЛІЗ ПОРУШЕННЯ НОРМ ТРУДОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ ПРАЦІ НЕПОВНОЛІТНІХ
Хома А. Р. 90

МЕТОДИ ОЦІНКИ РИЗИКІВ ПРОЕКТУ
Лактіонов Є., Андрєєва Л.О. 93

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО АНАЛІЗУ НАЯВНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ТЕХНІКИ
Грицаєнко І.М., Грицаєнко Г.І. 96

ВИБІР СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ ДЛЯ ФЕРМЕРСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА
Силечник М. 104

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ
Казаков Є., Завадських Г.М. 108

МАРКЕТИНГОВА СКЛАДОВА В ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ СТРУКТУРИ
Андрєєва Л.О., Краснов Д.О. 113

ДОСЛІДЖЕННЯ МЕХАНІЗМУ УРЕГУЛЮВАННЯ ТРУДОВИХ СПОРІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ
Локтєва А.С 119

УДОСКОНАЛЕННЯ МАРКЕТИНГОВОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВ ДЛЯ ПРОСУВАННЯ СЛАБОАЛКОГОЛЬНИХ НАПОЇВ
Сур А., Терещенко М.А. 123

ФІНАНСОВА ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ЯК ЧИННИК РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ
Живоглазова А., Завадських Г.М. 133

ЕФЕКТИВНІСТЬ ІНВЕСТИЦІЙ В УКРІПЛЕННЯ МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНОЇ БАЗИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА
Грицаєнко М.І., Грицаєнко І.М. 138

ВПЛИВ РИНКУ КУПІВЛІ-ПРОДАЖУ ЗЕМЛІ НА ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ
Прус Ю.О., Болжеларська Т.О. 145

АНАЛІЗ ПРИБУТКОВОСТІ ГАЛУЗІ РОСЛИННИЦТВА В ТОВ «ОТРАДА-АГРО»
Федорець В., Педченко Г.П. 151

УДК 332

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЕКОЛОГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ПРОМИСЛОВИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ В УКРАЇНІ

Мальчев Б.Р., Педченко Г.П., к.е.н., доцент
Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку екологічні проблеми стають все більш серйозним викликом для всього людства. Природні катаклізми: посухи, повені та бурі стали все більш частим явищем для метеорологів по всьому світу. Природа все частіше нагадує нам про те, що планета мала, а природні ресурси, у всьому широкому їх розумінні зовсім не нескінченні, навпаки – вичерпні. Кожен з нас повинен пам'ятати про відповідальність, яка покладена на людство як головного джерела небезпеки для здоров'я нашої планети, мабуть, найбільшу відповідальність, яка коли-небудь була покладена на людство за всю його історію, адже це питання життя і смерті, питання подальшого існування «людини розумної» як виду.

Одними з найголовніших джерел забруднення навколишнього середовища є промислові підприємства, які викидають в атмосферу більшу частину парникових газів, які впливають на середній рівень температури, тим самим змінюючи клімат, руйнуючи екосистеми і кліматичну рівновагу, що призводить до погіршення кліматичних умов і підвищення глобальної частоти кліматичних катаклізмів.

Найбільшими забруднювачами атмосфери є великі промислові держави, країни-промислові гіганти – вершителі долі світової економіки. У глобальному списку країн за найбільшим обсягом викидів парникових газів, в атмосферу: Китай, США, Індія, Росія та Японія займають перші позиції, сумарно викидаючи більше половини всього обсягу. Хоч Україна і не увійшла в лідери цього сумного списку, однак за викидами CO_2 щодо промислового потенціалу, наша країна займає одні з найвищих позицій в світі [1].

Рівень викидів вуглекислого газу в атмосферу України в 4 рази перевищує рівень нашого промислового потенціалу [2]. Такий стан справ змушує задуматися про екологічну ефективність економіки України та актуалізує питання про ефективізацію екологічного управління підприємствами.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питанням екологічного управління присвячено дослідження багатьох вітчизняних і зарубіжних учених, зокрема Гелієва С.Д., Головінова

О.М., Горожанкіної М.Є., Губського Б.В., Крупки М.І., Кузенко Т.Б. Малиша Н.А., Малика Я.Й., Мельника Л.Г. та інших. Водночас теоретичні та практичні аспекти екологічного управління підприємств промисловості вивченні не в достатній мірі.

Основні матеріали дослідження. На території України функціонує 1500 підприємств, що викидають в атмосферу шкідливі речовини. Загальна кількість відходів щороку збільшується на 12 млн. тон. Найбільш високе забруднення атмосферного повітря характерне для Донецького і Придністровського регіонів України, а також навколо обласних центрів. Основними забруднювачами повітря України є підприємства чорної металургії (33 %), енергетики (30 %), вугільної промисловості (10%), хімічної та нафтохімічної промисловості (7 %).

Понад третину всіх промислових викидів шкідливих домішок у повітря припадає на теплові електростанції, які використовують паливо. Найбільший внесок у викиди сірчистого ангідриду дають підприємства енергетики, чорної металургії та вугільної промисловості (їхня частка складає 80 % викидів). У викиди оксидів азоту головний внесок (72 %) дають підприємства енергетики та металургії. Підприємства хімічної, нафтохімічної і газової промисловості дають найбільший внесок (43 %) у викиди вуглеводнів. – Більше третини загального обсягу шкідливих викидів в атмосферу дає автотранспорт – 6,5 млн. тон на рік.

Отже, найбільшими забруднювачами навколишнього середовища в Україні є підприємства теплової енергетики та металургії. Оскільки ці галузі є провідними в економіці нашої країни, то це завдає значного навантаження на довкілля, особливо відчутний цей вплив на сході України, де розташовані основні металургійні підприємства та ТЕС. Хоча підприємства інших галузей здійснюють дещо менші викиди в навколишнє середовище, але їхній вплив також відчувається, через те, що вони не мають територіальної концентрації, а зосереджені по всій території України, зокрема сільськогосподарські (забруднюють 71% території країни) та комунальні підприємства.

Із 45-ти великих міст України тільки в 4-х містах концентрація шкідливих речовин в повітрі не перевищує норми, а у 21 місті забруднення вище норми в 15 разів. На території України є понад 500 підприємств зі шкідливими відходами. Загальна кількість відходів щороку збільшується на 12 млн. тонн. Очисними спорудами на території України обладнано лише 50% підприємств. Повільно проводиться реконструкція та модернізація шкідливих виробництв. Отже, стан навколишнього природнього середовища в Україні є надзвичайно проблемним.

При реалізації сучасних екологічних вимог на підприємстві стикаються з низкою невирішених проблем на макрорівні. На нашу думку, сучасними проблемами екологічного управління є:

1. Недосконала законодавча база у сфері екологічної діяльності.

2. Відсутність висококваліфікованих кадрів у сфері екологічної безпеки.

3. Невикористання системного підходу до вирішення питань екологічної безпеки.

4. Міжгалузева неузгодженість функцій екологічного управління і їх нормативна невідповідність.

5. Невідповідність національної системи екологічного управління Європейському регламенту 1836/93 і міжнародним стандартам серії ISO 14000. [3].

Як підписант Паризької кліматичної угоди, Україна зобов'язана впроваджувати нові методи ефективізації екологічного управління промисловими підприємствами. Наведені вище цифри, відносно рівня співвідношення викидів CO_2 до рівня промислового потенціалу України, показують значну неефективність існуючого промислового комплексу.

Багато промислових підприємств в Україні не повною мірою дотримуються стандартів, запропонованих ЄС, щодо підвищення екологічної ефективності. На багатьох промислових підприємствах практично не використовуються засоби з охорони навколишнього середовища, тому продукція не відповідає екологічним стандартам ЄС. Крім цього, енергетичні витрати на її виробництво досить високі, тому собівартість виробництва не конкурентоспроможна на багатьох ринках світових країн [4].

Більшість промислових підприємств в Україні знаходяться в нестійкому фінансовому стані і як результат, не мають можливості до підвищення заробітних плат, освіти соціальних пакетів і забезпечення якісних соціальних стандартів [5].

Низький рівень дохідності промисловості є однією з найголовніших проблем сучасної економіки України, що впливає не тільки на конкурентоспроможність вироблених товарів, а й можливості малих, середніх і великих підприємств проводити екологічну оптимізацію, розвиваючи інтенсивне виробництво.

Низька прибутковість промисловості України є важливою економічною проблемою, особливо в умовах індустріально-аграрної економіки і виходу вітчизняних компаній на нові ринки. Оптимізація екологічного управління підприємствами не тільки дозволить вивести

нашу продукцію на якісно новий рівень, а й забезпечить підвищення її конкурентоспроможності на міжнародних ринках.

Важливим етапом в становленні української промисловості як екологічно ефективного підприємства, є розвиток аграрного сектора, а саме органічного сільського господарства [6] – нового віяння у світовій економіці, яке покликане мінімізувати використання неорганічних добрив при вирощуванні продуктів харчування. Високі темпи розвитку інноваційних видів сільського господарства змушують задуматися про перспективи ефективізації екологічного управління українською промисловістю, адже економіка – це єдиний організм, де абсолютно все пов'язано з усім.

Особливі перспективи, на думку експертів, має хімічна промисловість, яка є однією з найбільш інноваційних сфер економіки України, виробляючи добрива для органічного сільського господарства. Таким чином хімічна промисловість може стати «локомотивом» економічних перетворень, тим самим забезпечивши підвищення рівня екологічної ефективності економіки України, що може в найближчому майбутньому стати тенденцією щодо поліпшення рівня екологічного управління промисловими підприємствами.

Результати та висновки. В рамках екологічного управління промислового підприємства основними вважаємо наступні напрями:

– заміна шкідливих речовин на нешкідливі або менш шкідливі;

– заміна технологічних операцій та процесів, пов’язаних з шкідливими викидами на процеси з меншою кількістю шкідливих викидів;

– застосування обладнання з вбудованими відсмоктувачами, автоблокування технологічного обладнання з санітарно-технічними установками;

– застосування сигналізації за несправності системи видалення відходів;

– заміна сухих способів перероблення матеріалів, які спричиняють підвищену запиленість, мокрими способами;

– застосування гідро- та пневмотранспорту при переміщенні матеріалів, здатних спричинити запилення;

– застосування екологічно чистих та органічних сировини та матеріалів;

– відстежування службою безпеки підприємства екологічної ситуації на підприємстві і вчасне реагування на небезпечні, ризикові загрози;

– повне вловлювання та очищення технологічних викидів в

атмосферу і виробничі стічні води;

– застосування маловідходних та безвідходних технологій.

Усі ці захисні заходи і конструктивні рішення можуть бути втілені через зміну технологічних операцій та процесів, конструкції обладнання або застосування додаткових пристроїв та екобіозахисної техніки.

На підставі всього вище сказаного можна встановити напрямки, які повинні стати основними у розвитку екологічного управління промисловими підприємствами в Україні, це ті напрямки і принципи, за якими підприємство повинно розвиватися, – екологічність, економічність, енергетичність, соціальна відповідальність.

Для впровадження цих принципів необхідно вдосконалити систему управління підприємством, саме тому важливість розробки теоретичних, методологічних і методичних основ для формування інструментів управління є настільки важливим завданням сучасної української економічної науки.

Список використаних джерел.

1. El Orden Mundial - EOM. URL: https://elordenmundial.com/ (дата звернення: 29.04.2021).

2. Muntean, M., Guizzardi, D., Schaaf, E., Crippa, M., Solazzo, E., Olivier, J. and Vignati, E., Fossil CO2 emissions of all world countries - 2018 Report, EUR 29433 EN, Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2018, ISBN 978-92-79-97239-3, doi:10.2760/83904, JRC113738.

3. Бакай В.Й. Жмурик В.М Стан та шляхи покращення екологічної безпеки на промислових підприємствах України. *Причорноморські економічні студії.* Випуск 17. 2017. С. 172-175

4. Потапова Н. Екологічний менеджмент як фактор еколого-економічної ефективності діяльності промислових підприємств. *Вісник Приазовського Державного Технічного Університету.* Серія: Економічні науки. – 2018. – №. 35. – С. 19-25.

5. Коваленко А. В., Бабміндра Д. І. Проблематика екологічного оподаткування промислових підприємств. *Науковий вісник Ужгородського національного університету.* Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. – 2019. – №. 23 (1). – С. 122-126.

6. Лушпаєв С. О. Особливості ведення органічного сільського господарства за законодавством окремих зарубіжних держав *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки»*. – 2018. – Т. 1. – №. 1. – С. 142-144.